

Tomáš Zmeškal

AZ ÉKÍRÁSOS SZERELMESLEVÉL

1915. november 24-én a cseh nyelvész Hrozný professzor bemutatta a világnak a hettita nyelv megfejtését – és éppen ezen a napon született meg Josef Černý. Az életét követve egyben megismerjük térségünk 20. századi történetét: börtön, kínzás, árulás, erőszak, sértődés, megbocsátás...

Az egésznet azonban mégsem a keserűség jellemzi, hanem a cseh íróktól megszokott csendes derű. A történelmet sem egyoldalúan ábrázolja, hanem árnyaltan, több nézőpontból, olykor szürreálisan, mégis átélhető módon.

A történelmi családragény Csehszlovákiából indul és a mai Csehországba vezet, mozaikszerűen épül fel, más időszakok és távoli helyek tűnnek fel, megismerjük Josef és Květa szerelmét, házasságát, ott állunk a lányuk esküvőjén, és végül az a bizonyos, ékírással írott szerelmeslevél is megtalálja az olvasóját.

Eva Baronsky

MOZART FELÉBRED

1791. december 5-e éjszakáján minden idők egyik legzseniálisabb zeneszerzője az ágyában haldoklik, és élete utolsó művét nem tudja már befejezni...

Másnap idegen emberek közt, idegen helyen, furcsa ruhákba öltöztetve ébred. Sajnos nem indul jól a napja, nem találja se a helyét, se az idejét. Lehet, hogy ez a pokol tornáca, de az is lehet, hogy a paradicsom. Csak egyetlen magyarázat lehetséges: ez egy isteni küldetés, be kell fejezni a *Requiemet*. De ehhez meg kell találnia a közös hangot a tojotákkal és siemensekkel, az óriásférgekkel, a fülmelegítőkkal, hogy a jumbó bögréről ne is beszéljünk.

Jöjjön most a klasszikus kérdés: vajon sikerül neki?

Ermanno Cavazzoni

A HOLDKÓROSOK EPOSZA

Különös üzenetekre lehet lelni a Pó-síkság kútjainak mélyén. Az ifjú Savinit ez nem hagyja nyugodni, ezért nagy buzgalommal és roppant hiszékenységgel veti bele magát a jelenség eredetének és értelmének felderítésébe. A nyomozás egyre bonyolódó szálai messzire vezetnek. Savini például felfedezi, hogy a város lakói igazából csak színészek, és a házak is csupán kartonból készült díszletek. Miután kiderül, hogy a csatornában apró lények laknak, akik bandákba tömörülve terrorizálják egymást, felbukkan egy titokzatos prefektus, aki szárnyai alá veszi hő-sünköt. Ekkor még az eddigieknél is fantasztikusabb furcsaságokkal és különös álmokkal átszótt időszak veszi kezdetét.

Ermanno Cavazzoni (1947) műve megihlette Frederico Fellinit, aki a regény alapján készítette el az életművét lezáró *A hold hangja* című filmjét: „Teljesen a történet hatása alá kerültem. Állandó nevet-hetnékem támad, hogy itt minden tettek és gondolatnak jelentést tulajdonítanak. Aztán összeszorul a torkom, mert ha az egésznek még sincs értelme, akkor csak az élet abszurditása marad. Ennek a regénynek a világa a jelenkori ipari társadalom, Hieronymus Bosch, Don Camillo és a gyerekkori emlékeink furcsa keverékéből épül fel.”

Imma Monsó

SOSEM LEHET TUDNI

A könnyed és Kundera-szerűen filozofikus történet főhőse egy frissen diplomázott fiatalember, aki átlagosnak a legkevésbé sem nevezhető. Élete célállomásait terepasztalon navigálva tervezi meg, ha kisiklik, vissza tudja követni a tévutakat – gyakorlati elgondolás az ismétlés hatalmáról. Az ifjú sztalkert lélekbúvár barátjánője elhagyta, s a nyári szünetben még a jövőjéről is döntenie kellene. A nehéz helyzetben a szülői ház pincéjében keres menedéket. Egy különös véletlen folytán itt a kezébe kerül egy üveg igazi ritkaságnak számító, '78-as évjártatú tramini, amelyen a következő figyelmeztetés olvasható: akik e borból kortyolnak, átmenetileg helyet cserélhetnek egymás elméjében. Franz társat keres magának, még ha tisztában is van vele, a zamatos bor hatásának elmúltával egyikőjük sem fog emlékezni a különleges élményre. Végül sikerül találnia valakit, aki minden szempontból az ő tökéletes ellentéte. Amikor 15 évvel később Franz végigtekint az életén, felteszi magának a kérdést, vajon az egykori személycserének voltak-e hatásai. Még csak elképzelni sem tudja, hogy mennyire.

David Szalay

AZ ÁRTATLANSÁG

1948 tavaszán Alekszander őrnagyot az MGB – a KGB elődje – egy elszigetelt pszichiátriai klinikára küldi az Urál hegységbe, hogy egy bizonyos páciens, Anatoly Yudin után nyomozzon, aki valaha zongorista volt, majd súlyosan cselekvésképtelenné vált második világháborús veterán, s akit hosszú idők óta halottnak hittek.

Huszonöt évvel később, 1972 nyarán – azon a nyáron, mely során Nixon Moszkvába látogat, megtartják a Fischer–Spassky-sakkmérkőzést, és lezajlik a müncheni olimpia túsdrámája – a hidegháború a détenté szakaszába lép, és azok az értékek, melyek Alekszander életét formálták, megkérdőjeleződnek.

A múlt eseményeitől üldözötten, sztálinista hittel felvértezve újból a veszély torkába veti magát, emlékei mélyéről megpróbálja előásni a Yudin-ügyet, megfejtetni, hogy milyen hatással volt az életére és azokéra, akiket szeretett.

Ismerjük a rendőrállamiság és a tisztogatások borzalmait, de ez a könyv most a kommunista Oroszország hétköznapijaiba is elvisz minket, hogy saját bőrünkön érezzük a rezsím hatásait, az ideológiai és intézmények hatalmát, melyek meghatározzák az életet – eltiporják, vagy értelmet adnak neki.